

PRESUDA SUDA

28. travnja 1998.(*)

„Slobodno pružanja usluga – Nadoknada troškova liječenja nastalih u drugoj državi članici – Prethodno odobrenje nadležnog fonda – Javno zdravlje – Stomatološko liječenje”

U predmetu C-158/96,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u, koji je uputio Cour de Cassation (Kasacijski sud, Luksemburg), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Raymonda Kohlla

i

Union des Caisses de Maladie,

o tumačenju članaka 59. i 60. Ugovora o EZ-u,

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, C. Gulmann, H. Ragnemalm (izvjestitelj) i M. Wathelet (predsjednici vijeća), G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann i L. Sevón, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Tesauro,

tajnik: D. Louterman-Hubeau, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za R. Kohlla, Jean Hoss i Patrick Santer, članovi odvjetničke komore u Luxembourggu,
- za Union des Caisses de Maladie, Albert Rodesch, član odvjetničke komore u Luxembourggu,
- za luksemburšku vladu, Claude Ewen, inspektor socijalne sigurnosti, prvi razred, u Ministarstvu socijalne sigurnosti, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, Ernst Röder, *Ministerialrat* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, i Sabine Maaß, *Regierungsrätin* u istom ministarstvu, u svojstvu agenata,

- za grčku vladu, Vasilios Kondolaimos, zamjenik pravnog savjetnika u Državnoj pravnoj službi, i Stamatina Vodina, stručna znanstvena suradnica u Posebnoj službi za pravne sporove Zajednice Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, Catherine de Salins, zamjenica direktora u Upravi za pravne poslove Ministarstva vanjskih poslova, i Philippe Martinet, tajnik za vanjske poslove u istoj upravi, u svojstvu agenata,
- za austrijsku vladu, Michael Potacs iz Bundeskanzleramta, u svojstvu agenta,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, Stephanie Ridley, iz Treasury Solicitor's Departmenta, u svojstvu agenta, uz asistenciju Davida Pannicka, *QC*, i Philippe Watson, *barrister*,
- za Komisiju Europskih zajednica, Maria Patakia, članica pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja R. Kohlla, kojeg zastupaju Jean Hoss i Patrick Santer, Union des Caisses de Maladie, koji zastupa Albert Rodesch, luksemburške vlade, koju zastupa Claude Ewen, grčke vlade, koju zastupa Vasilios Kondolaimos, francuske vlade, koju zastupaju Jean-François Dobelle, zamjenik direktora u Upravi za pravne poslove Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, i Philippe Martinet, vlade Ujedinjene Kraljevine, koju zastupaju Richard Plender, *QC*, i Philippa Watson, i Komisije, koju zastupa Jean-Claude Séché, član pravne službe, u svojstvu agenta, na raspravi održanoj 15. siječnja 1997.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. rujna 1997.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 25. travnja 1996., koju je Sud zaprimio 9. svibnja 1996., Cour de Cassation (Kasacijski sud, Luksemburg) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u dva prethodna pitanja o tumačenju članaka 59. i 60. tog Ugovora.
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru spora između R. Kohlla, luksemburškog državljanina, i Union des caisses de maladie (u daljnjem tekstu: UCM), fonda pri kojem je osiguran, u vezi sa zahtjevom liječnika s poslovnim nastanom u Luksemburgu da se njegovoj maloljetnoj kćeri odobri liječenje koje bi proveo ortodont s poslovnim nastanom u Trieru (Njemačka).

- 3 Odlukom od 7. veljače 1994. i nakon negativnog mišljenja liječničke komisije socijalne sigurnosti zahtjev je odbijen uz obrazloženje da, prvo, predviđeno liječenje nije hitno i, drugo, da se moglo provesti u Luksemburgu. Ta je odluka potvrđena 27. travnja 1994. odlukom Upravnog odbora UCM-a.
- 4 R. Kohll se protiv te odluke žalio Conseil arbitral des assurances sociales (Arbitražno vijeće za socijalna osiguranja), tvrdeći da su odredbe na koje se poziva u suprotnosti s člankom 59. Ugovora. Žalba je odbijena odlukom od 6. listopada 1994.
- 5 R. Kohll je protiv te odluke podnio žalbu pred Conseil supérieur des assurances sociales (Visoko vijeće za socijalna osiguranja), koji je presudom od 17. srpnja 1995. potvrdio pobijanu odluku uz obrazloženje da su članak 20. luksemburškog Code des assurances sociales (Zakonik o socijalnom osiguranju) i članci 25. i 27. Statuta UCM-a u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (vidjeti inačicu kako je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7.).
- 6 Iz članka 20. stavka 1. Code des assurances sociales (Zakonik o socijalnom osiguranju), kako je izmijenjen Zakonom od 27. srpnja 1992., koji je stupio na snagu 1. siječnja 1994., proizlazi da se, osim kada je riječ o hitnom liječenju u slučaju bolesti ili nesreće u inozemstvu, osigurane osobe mogu liječiti u inozemstvu ili se obratiti centru za liječenje ili centru koji osigurava pomoćna sredstva u inozemstvu samo nakon što dobiju prethodno odobrenje nadležnog tijela za socijalnu sigurnost.
- 7 Uvjeti izdavanja odobrenja utvrđeni su člancima 25. i 27. Statuta UCM-a u inačici koja je stupila na snagu 1. siječnja 1995. Člankom 25. osobito je predviđeno da se odobrenje ne može izdati za usluge za koje se ne mogu nadoknaditi troškovi u skladu s nacionalnim propisima. U članku 26. navedeno je da se troškovi propisno odobrenog liječenja nadoknađuju po tarifama koje se primjenjuju na osobe koje su osigurane u okviru sustava socijalne sigurnosti države u kojoj se liječenje obavlja. Naposljetku, u skladu s člankom 27., odobrenje se izdaje samo nakon liječničkog pregleda i uz predočenje pisanog zahtjeva liječnika s poslovnim nastanom u Luksemburgu u kojem su navedeni preporučeni liječnik ili bolnički centar te činjenice i kriteriji zbog kojih se predmetno liječenje ne može obaviti u Luksemburgu.
- 8 Člankom 22. Uredbe br. 1408/71 osobito je predviđeno:
- „1. Zaposlena osoba ili samozaposlena osoba koja ispunjava uvjete zakonodavstva nadležne države za ostvarivanje davanja uzimajući, prema potrebi, u obzir odredbe članka 18. i:
- [...]
- (c) koju je nadležna ustanova ovlastila za odlazak na državno područje države članice kako bi tamo dobila odgovarajuće liječenje;

ima pravo na:

i. davanja u naravi u korist nadležne ustanove koje [koja] pruža ustanova mjesta privremenog boravišta ili boravišta u skladu s odredbama zakonodavstva koje primjenjuje, kao da je tamo osigurana; trajanje razdoblja za vrijeme kojeg se pružaju davanja ravna se pak prema zakonodavstvu nadležne države;

ii. novčana davanja koja pruža nadležna ustanova u skladu s odredbama zakonodavstva koje primjenjuje. Međutim, prema dogovoru između nadležne ustanove i ustanove privremenog boravišta ili [trajnog] boravišta, takva davanja može pružati ustanova boravišta u korist nadležne ustanove, u skladu s odredbama zakonodavstva nadležne države.

2. [...]

Suglasnost potrebna na temelju stavka 1. točke (c) ne mora [može] biti odbijena ako to liječenje spada u davanja koja pruža zakonodavstvo države članice na čijem državnom području je dotična osoba imala boravište i tamo gdje ne može ostvariti liječenje u vremenskom razdoblju potrebnom za poduzimanje takvog liječenja u državi članici boravišta, uzimajući u obzir njezino trenutačno zdravstveno stanje i vjerojatni tijek bolesti.

3. Odredbe stavaka 1. i 2. odgovarajuće se primjenjuju na članove obitelji zaposlene osobe ili samozaposlene osobe.

[...]”

9 R. Kohll je protiv odluke Conseil supérieur des assurances sociales (Visoko vijeće za socijalna osiguranja) podnio žalbu u kojoj između ostalog tvrdi da je potonji razmotrio samo jesu li nacionalni propisi u skladu s Uredbom br. 1408/71, ali ne i jesu li u skladu s člancima 59. i 60. Ugovora.

10 Budući da je smatrao da taj žalbeni razlog otvara pitanje tumačenja prava Zajednice, Cour de cassation (Kasacijski sud) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća dva prethodna pitanja:

„1. Treba li članke 59. i 60. Ugovora o osnivanju EEZ-a tumačiti u smislu da im se protivi propis prema kojem, ako se davanja pružaju u državi članici koja nije država u kojoj osigurana osoba ima boravište, nadoknada troškova davanja podliježe odobrenju koje izdaje tijelo za socijalnu sigurnost osigurane osobe?

2. Je li odgovor na prethodno pitanje drukčiji ako je cilj propisa održavanje uravnotežene zdravstvene i bolničke usluge koja je svima dostupna u određenoj regiji?”

11 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita protivi li se člancima 59. i 60. Ugovora primjena propisa o socijalnoj sigurnosti kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku.

12 R. Kohll tvrdi da se člancima 59. i 60. Ugovora protivi nacionalni propis prema kojem nadoknada, po tarifi države članice osiguranja, za troškove stomatološkog liječenja

koje je obavio ortodont s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, podliježe odobrenju tijela za socijalnu sigurnost osigurane osobe.

- 13 UCM, luksemburška, grčka vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da te odredbe nisu primjenjive ili, podredno, da im se zadržavanje predmetnog propisa ne protivi. Njemačka, francuska i austrijska vlada slažu se s podrednim očitovanjem.
- 14 Komisija navodi da to pravilo predstavlja prepreku slobodi pružanja usluga, ali se ono u određenim uvjetima može opravdati važnim razlozima u općem interesu.
- 15 Uzimajući u obzir podnesena očitovanja, valja ispitati pitanja koja se odnose prvo na primjenu načela slobode kretanja u području socijalne sigurnosti, zatim na učinak Uredbe br. 1408/71 i naposljetku na primjenu odredaba o slobodi pružanja usluga.

Primjena temeljnog načela slobode kretanja u području socijalne sigurnosti

- 16 Luksemburška vlada, grčka vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine tvrde da propis iz glavnog postupka nije obuhvaćen područjem primjene odredaba prava Zajednice o slobodi pružanja usluga u mjeri u kojoj se odnosi na socijalnu sigurnost i da bi ga stoga trebalo ispitati isključivo s obzirom na članak 22. Uredbe br. 1408/71.
- 17 Prvo valja naglasiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravo Zajednice ne zadire u nadležnost država članica da organiziraju svoje sustave socijalne sigurnosti (presude od 7. veljače 1984., Duphar i dr., 238/82, Zb., str. 523., t. 16., i od 17. lipnja 1997., Sodemare i dr., C-70/95, Zb., str. I-3395., t. 27.).
- 18 Stoga u nedostatku usklađenosti na razini Zajednice svaka država članica u svojem zakonodavstvu treba utvrditi, s jedne strane, uvjete koji se odnose na pravo odnosno obvezu osiguranja u okviru sustava socijalne sigurnosti (presude od 24. travnja 1980., Coonan, 110/79, Zb., str. 1445., t. 12., i od 4. listopada 1991., Paraschi, C-349/87, Zb., str. I-4501., t. 15.) i, s druge strane, uvjete ostvarivanja prava na davanja (presuda od 30. siječnja 1997., Stöber i Piosa Pereira, C-4/95 i C-5/95, Zb., str. I-511., t. 36.).
- 19 Kao što nezavisni odvjetnik navodi u točkama od 17. do 25. svojeg mišljenja, države članice pri izvršavanju tih nadležnosti ipak moraju poštovati pravo Zajednice.
- 20 Naime, Sud je utvrdio da posebna narav određenih usluga nije razlog za njihovo uklanjanje iz područja primjene temeljnog načela slobode kretanja (presuda od 17. prosinca 1981., Webb, 279/80, Zb., str. 3305., t. 10.).
- 21 Slijedom toga, činjenicom da nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku pripada području socijalne sigurnosti ne može se isključiti primjena članaka 59. i 60. Ugovora.

Učinak Uredbe br. 1408/71

- 22 UCM i luksemburška vlada smatraju da se člankom 22. Uredbe br. 1408/71 utvrđuje načelo da je za svako liječenje u drugoj državi članici potrebno prethodno odobrenje. Oспорavanjem nacionalnih odredaba koje se odnose na nadoknadu troškova usluga

primljenih u inozemstvu u pitanje se dovodi i valjanost odgovarajuće odredbe Uredbe br. 1408/71.

- 23 U postupku pred Sudom R. Kohll je naveo da je od UCM-a tražio nadoknadu troškova u iznosu na koji bi imao pravo da je liječenje obavio jedini specijalist s poslovnim nastanom u Luksemburgu u to vrijeme.
- 24 S tim u vezi UCM smatra da bi se načelo jedinstvene tarife za socijalnu sigurnost poštovalo ako bi se primijenila luksemburška tarifa, ali tvrdi da se Uredbom br. 1408/71 od njega zahtijeva nadoknada troškova po tarifama koje su na snazi u državi u kojoj je usluga pružena.
- 25 U tom pogledu treba utvrditi da činjenica da bi nacionalna mjera eventualno mogla biti u skladu s odredbom sekundarnog zakonodavstva, u ovom slučaju s člankom 22. Uredbe br. 1408/71, nema učinak uklanjanja te mjere iz područja primjene odredaba Ugovora.
- 26 Nadalje, kao što nezavisni odvjetnik navodi u točkama 55. i 57. svojeg mišljenja, cilj članka 22. stavka 1. Uredbe br. 1408/71 jest osiguranoj osobi kojoj je nadležna ustanova odobrila odlazak u drugu državu članicu kako bi tamo dobila odgovarajuće liječenje, omogućiti da dobije davanja u naravi za slučaj bolesti, na račun nadležne ustanove, ali u skladu s odredbama zakonodavstva države u kojoj se usluge pružaju, osobito ako je taj prijelaz nužan zbog zdravstvenog stanja dotične osobe, i bez nastanka dodatnih troškova za tu osobu.
- 27 S druge strane, valja utvrditi da se člankom 22. Uredbe br. 1408/71, kada se on tumači s obzirom na njegovu svrhu, ne uređuje pa se tako njime ne sprečava da troškove liječenja u drugoj državi članici države članice nadoknađuju po tarifama koje su na snazi u nadležnoj državi, čak ni kad za to nije dobiveno prethodno odobrenje.
- 28 Slijedom toga, valja ispitati usklađenost nacionalnog propisa kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, s odredbama Ugovora o slobodi pružanja usluga.

Primjena odredaba o slobodi pružanja usluga

- 29 Spor pred sudom koji je uputio zahtjev odnosi se na liječenje koje je izvan bolničke infrastrukture obavio ortodont s poslovnim nastanom u drugoj državi članici. Tu uslugu, obavljenju uz naknadu, treba smatrati uslugom u smislu članka 60. Ugovora u kojem se izričito upućuje na djelatnosti slobodnih zanimanja.
- 30 Stoga valja ispitati predstavlja li propis kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku ograničenje slobode pružanja usluga i, ako je tako, može li se on objektivno opravdati.

Ograničavajući učinci propisa iz glavnog postupka

- 31 R. Kohll i Komisija smatraju da činjenica da ako se usluge pružaju u drugoj državi članici, nadoknada troškova zdravstvenih usluga u skladu sa zakonodavstvom države osiguranja podliježe prethodnom odobrenju ustanove te države predstavlja prepreku slobodi pružanja usluga u smislu članaka 59. i 60. Ugovora.

- 32 Suprotno tome, države članice koje su podnijele očitovanja smatraju da cilj ili učinak propisa iz glavnog postupka nije ograničavanje slobode pružanja usluga, već samo utvrđivanje uvjeta za nadoknadu troškova liječenja.
- 33 U tom pogledu valja podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, članku 59. Ugovora protivna primjena bilo kojeg nacionalnog propisa koji za učinak ima da je između država članica teže pružati usluge nego što je slučaj s pružanjem usluga isključivo unutar jedne države članice (presuda od 5. listopada 1994., Komisija/Francuska, C-381/93, Zb., str. I-5145., t. 17.).
- 34 Iako se nacionalnim propisom o kojem je riječ u glavnom postupku osiguranim osobama ne oduzima mogućnost da se obrate pružatelju usluga s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, njime se ipak nadoknada troškova nastalih u toj državi članici uvjetuje prethodnim odobrenjem te se takva nadoknada troškova odbija osiguranim osobama koje to odobrenje nisu dobile. Međutim, troškovi nastali u državi osiguranja ne podliježu takvom odobrenju.
- 35 Iz navedenoga proizlazi da se takvim propisom osigurane osobe odvrća od toga da se obrate pružateljima zdravstvenih usluga s poslovnim nastanom u drugoj državi članici te on za potonje i njihove pacijente predstavlja prepreku slobodi pružanja usluga (vidjeti presude od 31. siječnja 1984., Luisi i Carbone, 286/82 i 26/83, Zb., str. 377., t. 16., i od 28. siječnja 1992., Bachmann, C-204/90, Zb., str. I-249., t. 31.).
- 36 Stoga Sud treba ispitati može li se mjera kao što je ona o kojoj je riječ u ovom predmetu objektivno opravdati.

Opravdanje propisa iz glavnog postupka

- 37 UCM i vlade država članica koje su podnijele očitovanja navode da sloboda pružanja usluga nije apsolutna i da u obzir treba uzeti razloge povezane s nadzorom zdravstvenih troškova. Zahtjev prethodnog odobrenja jedino je učinkovito i najmanje ograničavajuće sredstvo za nadzor zdravstvenih troškova i uravnoteženje proračuna sustava socijalne sigurnosti.
- 38 Prema mišljenju UCM-a, luksemburške vlade i Komisije, rizik narušavanja financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti, čiji je cilj osigurati održavanje uravnotežene zdravstvene i bolničke usluge koja je dostupna svim osiguranim osobama, predstavlja važan razlog u općem interesu kojim se mogu opravdati ograničenja slobode pružanja usluga.
- 39 Komisija dodaje da odbijanje nacionalnih tijela da izdaju prethodno odobrenje mora biti opravdano pravim i stvarnim rizikom narušavanja financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti.
- 40 S tim u vezi R. Kohll smatra da je financijsko opterećenje proračuna luksemburškog tijela za socijalnu sigurnost jednako neovisno o tome obraća li se on luksemburškom ortodontu ili ortodontu s poslovnim nastanom u drugoj državi članici jer je tražio da se njegovi troškovi liječenja nadoknade po tarifi koja se primjenjuje u Luksemburgu. Stoga se propis iz glavnog postupka ne može opravdati potrebom za nadzorom zdravstvenih troškova.

- 41 U tom pogledu valja podsjetiti da se ciljevima isključivo ekonomske prirode ne može opravdati prepreka temeljnom načelu slobode pružanja usluga (vidjeti u tom smislu presudu od 5. lipnja 1997., SETTG, C-398/95, Zb., str. I-3091., t. 23.). Međutim, moguće je da rizik ozbiljnog narušavanja financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti predstavlja važan razlog u općem interesu kojim se može opravdati prepreka te vrste.
- 42 Ali, suprotno tvrdnjama UCM-a i luksemburške vlade, jasno je da nadoknada troškova stomatološkog liječenja obavljenog u drugim državama članicama po tarifi države osiguranja nema znatnog učinka na financiranje sustava socijalne sigurnosti.
- 43 Luksemburška vlada isto tako kao opravdanje navodi zaštitu javnog zdravlja i tvrdi, prvo, da je propis iz glavnog postupka potreban kako bi se zajamčila kvaliteta zdravstvenih usluga, koja se u slučaju odlaska osobe u drugu državu članicu može provjeriti samo u trenutku zahtjeva za odobrenje, i, drugo, da je cilj luksemburškog sustava zdravstvenog osiguranja osigurati uravnoteženu zdravstvenu i bolničku uslugu koja je dostupna svim osiguranim osobama.
- 44 Suprotno tome, R. Kohll smatra da otkada obavljanje liječničke profesije podliježe uzajamnom priznavanju među državama članicama, nema znanstvenog razloga na temelju kojeg se može zaključiti da je liječenje u Luksemburgu učinkovitije. Isto tako navodi da upućivanje na sektor uravnotežene zdravstvene i bolničke usluge koja je svima dostupna treba ponajprije kvalificirati kao cilj ekonomske prirode čija je svrha zaštita financijskih sredstava UCM-a.
- 45 Prvo valja podsjetiti da u skladu s člancima 56. i 66. Ugovora o EZ-u, države članice mogu slobodu pružanja usluga ograničiti zbog razloga javnog zdravlja.
- 46 Međutim, time im nije dopušteno da sektor javnog zdravlja kao gospodarski sektor i s obzirom na slobodu pružanja usluga isključe iz primjene temeljnog načela slobode kretanja (vidjeti presudu od 7. svibnja 1986., Gül, 131/85, Zb., str. 1573., t. 17.).
- 47 U tom pogledu valja naglasiti da uvjeti pokretanja i obavljanja djelatnosti liječnika i stomatologa podliježu većem broju direktiva o koordinaciji ili usklađivanju (vidjeti Direktivu Vijeća 78/686/EEZ od 25. srpnja 1978. o uzajamnom priznavanju diploma, svjedodžaba i drugih dokaza o formalnoj osposobljenosti doktorâ dentalne medicine uključujući mjere za olakšavanje učinkovite provedbe prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga (SL L 233, str. 1.), Direktivu Vijeća 78/687/EEZ od 25. srpnja 1978. o usklađivanju odredaba zakona i drugih propisa u pogledu djelatnosti doktorâ dentalne medicine (SL L 233, str. 10.) i Direktivu Vijeća 93/16/EEZ od 5. travnja 1993. o olakšavanju slobodnog kretanja liječnika i o uzajamnom priznavanju njihovih diploma, svjedodžaba i drugih dokaza o formalnoj osposobljenosti (SL L 165, str. 1.)).
- 48 Iz navedenoga proizlazi da u svrhu slobode pružanja usluga liječnicima i stomatolozima s poslovnim nastanom u drugim državama članicama moraju biti osigurana sva jamstva istovjetna onima koja su dodijeljena liječnicima i stomatolozima s poslovnim nastanom na državnom području.

- 49 Slijedom toga, propis kao što je onaj primjenjiv u glavnom postupku ne može se opravdati razlozima javnog zdravlja kako bi se zaštitila kvaliteta zdravstvenih usluga koje se pružaju u drugim državama članicama.
- 50 Cilj održavanja uravnotežene zdravstvene i bolničke usluge koja je svima dostupna može također, iako je bitno povezan s načinom financiranja sustava socijalne sigurnosti, ulaziti u odstupanja zbog razloga javnog zdravlja na temelju članka 56. Ugovora u mjeri u kojoj taj cilj doprinosi postizanju više razine zdravstvene zaštite.
- 51 U tom pogledu valja napomenuti da članak 56. Ugovora omogućuje državama članicama ograničavanje slobodnog pružanja zdravstvenih i bolničkih usluga u mjeri u kojoj je održavanje kapaciteta liječenja ili zdravstvenih mogućnosti na državnom području bitno za javno zdravlje, pa čak i preživljavanje stanovništva (vidjeti u vezi s javnom sigurnošću u smislu članka 36. Ugovora presudu od 10. srpnja 1984., *Campus Oil i dr.*, 72/83, Zb., str. 2727., t. od 33. do 36.).
- 52 Međutim, valja utvrditi da ni UCM ni vlade država članica koje su podnijele očitovanja nisu dokazali da je sporni propis iz glavnog postupka potreban za osiguravanje uravnotežene zdravstvene i bolničke usluge koja je svima dostupna. Nijedna od stranaka koje su podnijele očitovanja nije tvrdila da je propis nužan za održavanje bitnih kapaciteta liječenja ili zdravstvenih mogućnosti na državnom području.
- 53 Stoga treba zaključiti da propis iz glavnog postupka nije opravdan razlozima javnog zdravlja.
- 54 U tim okolnostima na postavljena pitanja treba odgovoriti da se člancima 59. i 60. Ugovora protivi nacionalni propis prema kojem nadoknada, po tarifi države članice osiguranja, za troškove stomatološkog liječenja koje je obavio ortodont s poslovnim nastanom u drugoj državi članici podliježe odobrenju tijela za socijalnu sigurnost osigurane osobe.

Troškovi

- 55 Troškovi luksemburške, njemačke, grčke, francuske, austrijske vlade i vlade Ujedinjene Kraljevine te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja je presudom od 25. travnja 1996. uputio Cour de Cassation (Kasacijski sud, Luksemburg), odlučuje:

Člancima 59. i 60. Ugovora o EZ-u protivi se nacionalni propis prema kojem nadoknada, po tarifi države članice osiguranja, za troškove stomatološkog

**liječenja koje je obavio ortodont s poslovnim nastanom u drugoj državi članici
podliježe odobrenju tijela za socijalnu sigurnost osigurane osobe.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 28. travnja 1998.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski

RADNI PRIJEVOD